

Grundläggande granskning - Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel

Region Halland

Mars 2022

Helena Richardsson, projektledare

Isabelle Panasco, projektmedarbetare

Marie Lindblad, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

På uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer har PwC genomfört en grundläggande granskning av Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel. Den grundläggande granskningen syftar till att på översiktlig nivå följa, granska och pröva nämndens ansvarstagande för verksamheten. Den grundläggande granskningen omfattar i huvudsak driftnämndens tolkning av och arbete med Regionfullmäktiges mål och budget, uppföljning och åiterrapportering av verksamheten i enlighet med fastställd styrmodell, åtgärder när uppföljning av verksamhet visar avvikelse och arbete med intern kontroll enligt gällande anvisningar för intern kontroll.

Efter genomförd granskning är vår bedömning att Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel i allt väsentligt har en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll inom de områden som omfattas av den grundläggande granskningen.

Den samlade bedömningen återfinns i sin helhet i avsnitt 3.5.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte	3
1.3 Revisionskriterier	3
1.4 Avgränsning	3
1.5 Metod	3
2. Region Halland	5
2.1 Region Hallands styrmodell 2021	5
2.2 Intern kontroll	7
3. Granskningsresultat	8
3.1 Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedels uppdrag	8
3.2 Nämndens planering och styrning av sin verksamhet	8
3.3 Nämndens uppföljning av verksamhet och ekonomi	9
3.4 Nämndens arbete med intern kontroll	10
3.5 Samlad bedömning	10

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunallagen förutsätter att revisorerna årligen granskar all kommunal verksamhet i den omfattning som följer av God revisionssed. Enligt den goda seden handlar grundläggande granskning bland annat om frågor avseende hur styrelse och nämnder tolkat och brutit ned mål och uppdrag från fullmäktige, uppföljning av verksamhet och åtgärder vid avvikelser, systematiskt arbete med intern kontroll och tydligheten i protokoll. Granskningen utgör underlag för den årliga ansvarsprövningen.

Regionstyrelse, nämnder och beredningar ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget bör respektive organ bygga upp system och rutiner för ledning, styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa verktyg tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt och att målen inte nås.

Föreliggande rapport utgör resultatet av den grundläggande granskningen av Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel.

1.2 Syfte

Syftet med den grundläggande granskningen är att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen
- Arbetsordningar och reglementen 2019
- Region Hallands mål och budget 2021 med ekonomisk plan 2022 - 2025
- Reglemente intern kontroll

1.4 Avgränsning

Granskningen avser Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel och är avgränsad till år 2021.

1.5 Metod

Granskningen har genomförts som en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Inom ramen för granskningen har en genomgång av nämndens samtliga protokoll samt mål- och ekonomiuppföljningsrapporter avseende 2021 genomförts. Protokollgranskningen har i huvudsak syftat till att följa hur nämnden arbetar med styrning, uppföljning och kontroll samt att granska tydligheten i protokoll och beslutsunderlag. Översiktlig genomgång av nämndens internkontrollplan med tillhörande riskanalys har genomförts i syfte att följa hur nämnden arbetat med intern kontroll i förhållande till Region Hallands

reglemente för intern kontroll. Vidare har det utförts intervju med verksamhetsföreträdare där diskussioner om målstyrning, uppföljning och intern kontroll förts.

Ett utkast av rapporten har sakgranskats av företrädare från verksamheten.

2. Region Halland

I detta kapitel beskrivs Region Hallands styrmodell 2021 och fullmäktiges reglemente för intern kontroll sammanfattas.

2.1 Region Hallands styrmodell 2021

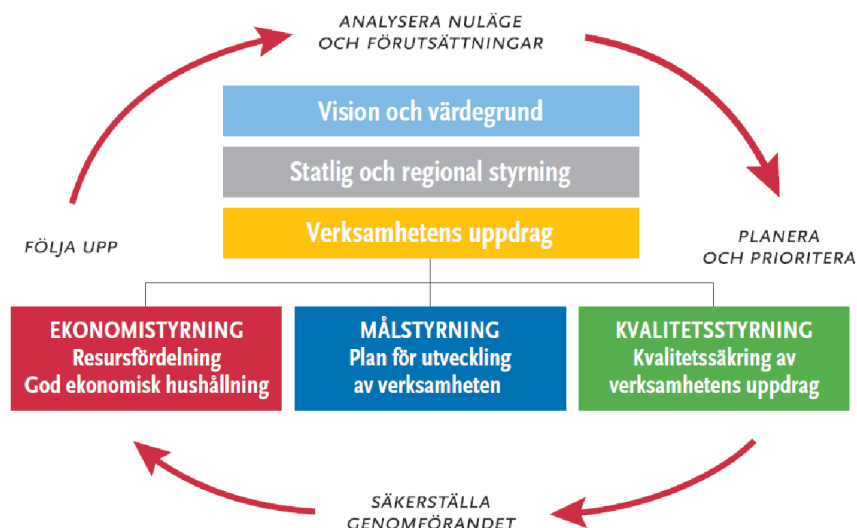
Styrmodellen för Region Halland utgår från regionfullmäktiges vision för Hallands utveckling till den Bästa Livsplatsen för Hallands invånare. För att nå goda resultat ska det finnas en tydlig länk mellan vision, övergripande mål, nämndernas mål, verksamheternas syfte och aktiviteter och uppföljning.

Regionfullmäktige har genom *Arbetsordningar och reglementen 2019* angett ramarna för hur styrningen ska ske inom Region Halland. I *Riktlinje för planering och uppföljning*, antagen av Regionstyrelsen 2019-10-18, beskrivs hur Regionfullmäktiges beslut omsätts i praktiken. Syftet med riktlinjen är att fastställa hur arbetet med planering, genomförande och uppföljning ska ske för att säkerställa:

- förutsättningar för en god livskvalitet hos invånarna
- att Regionfullmäktiges mål och ambitioner uppnås
- att lagstiftning och intern styrning efterlevs
- en styrning med fokus på verksamheternas syfte
- en god ekonomisk hushållning.

Mål och budget är regionens styrdokument på kort och medellång sikt. I Mål och budget sammanfattas den regiongemensamma resursfördelningen, fokusområden, indikatorer och kvalitetsindikatorer för att styra och följa upp verksamheten. Regionfullmäktige fastställer årligen fokusområden på övergripande nivå i Mål och budget som är kopplade till invånarnas behov, verksamhetens syfte och de ekonomiska förutsättningarna. Fokusområdena har sin utgångspunkt i Region Hallands vision och de långsiktiga strategierna. I *Riktlinje för planering och uppföljning* framgår att fokusområdena mäts på koncernnivå genom indikatorer med angivna målnivåer som ska uppnås under året.

Figur 1. Region Hallands modell för planering och uppföljning

I Mål och budget är samtliga fokusområden likställda varandra. Regionfullmäktige fördelar inte fokusområdena till nämnderna.

Varje nämnd/styrelses bidrag till den regionövergripande måluppfyllelsen ska sammanfattas, tillsammans med en beskrivning av hur verksamhetens uppdrag ska kvalitetssäkras, i en verksamhetsplan. Nämnden kan i sin verksamhetsplan komplettera de regiongemensamma indikatorerna med egna indikatorer. Utifrån de mål och indikatorer som konkretiserats i verksamhetsplanen skapas aktiviteter och åtgärder som ska planeras och tidsättas med ett tydligt ansvar. Verksamhetsplanen ska ha ett flerårigt tidsperspektiv och fastställas av nämnden/styrelsen. Respektive nämnd ansvarar för att planering och genomförande av aktiviteter som styr mot målen sker inom respektive verksamhet.

I *Mål och budget 2021 med ekonomiska plan 2022-2025* har Regionfullmäktige beslutat om åtta fokusområden¹ med tillhörande indikatorer och målvärden som Region Halland ska arbeta med mellan åren 2021 och 2025. I Mål och budget 2021 är det inräknat i nämndernas budgettillskott för befolkningsökning, ökad vårdtyngd, medicinteknisk utveckling, kapitalkostnader och prisökningar, men också ett generellt effektiviseringskrav för att minska kostnadsökningstakten och få en budget i balans. Uppföljning av regionstyrelsens och nämndernas arbete till Regionfullmäktige ska utgå från Mål och budget och ska genomföras tre gånger per år. Utöver detta ska styrelsen och nämnderna göra mindre omfattande månadsrapporter vid några tillfällen under året. Lokala nämnder, Patientnämnden samt Gemensam nämnd för Hemsjukvård och Hjälpmedel behöver endast lämna rapport till den regiongemensamma uppföljningen i samband med uppföljningsrapport 1, uppföljningsrapport 2 och årsredovisningen.

Figur 2: Uppföljningsstruktur

Månadsrapport	<ul style="list-style-type: none">Några mindre månadsrapporter, minimum två styckenRapportering till Regionstyrelsen Gäller ej lokala nämnder, Patientnämnden samt Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel
Uppföljningsrapport 1 (april)	<ul style="list-style-type: none">Ekonomisk uppföljningUppföljning av fokusområden samt indikatorerRapportering till Regionfullmäktige
Uppföljningsrapport 2 (augusti)	<ul style="list-style-type: none">Ekonomisk uppföljningUppföljning av fokusområden samt indikatorerRapportering till Regionfullmäktige
Slutlig uppföljning och redovisning, ÅR (december)	<ul style="list-style-type: none">Ekonomisk uppföljningUppföljning av fokusområden och utfall indikatorerRapportering till Regionfullmäktige

¹ Fokusområdena är: Hög attraktivitet, ökad konkurrenskraft, stärkt delaktighet, nära och sammanhållen vård, digital tillgänglighet i vården, styrning utifrån kunskap och kvalitet, kompetensförsörjning samt hållbar ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning.

I uppföljningsrapport 1 och 2 redovisas verksamhet och aktiviteter som stödjer beslutade fokusområden samt ett nuläge för indikatorer i relation till årets målvärde.

Kvalitetsindikatorer redovisas med utfall. I uppföljningsrapport 2, tillika delårsbokslut, redovisas dessutom en prognos på måluppfyllelsen för respektive fokusområde för helåret. Kvalitetsindikatorer redovisas med utfall i relation till utgångsvärdet, det vill säga rörelsen. I den av regionkontoret framtagna mallen för uppföljningsrapport 2 står det att förvaltningarna ska göra sin egen bedömning av måluppfyllelse/årsprognos per fokusområde (Genom att välja mellan Uppfylls, Uppfylls delvis samt Uppfylls inte).

I årsredovisningen redovisas utfall samt analys för samtliga indikatorer för uppföljning av Regionfullmäktiges fokusområden samt den verksamhet och de aktiviteter som stödjer dessa. För de beslutade kvalitetsindikatorerna kopplade till verksamhetens uppdrag redovisas utfall i relation till utgångsvärdet och analys. Bedömningen av kvalitetsindikatorerna sker utifrån en rörelse mot målvärdet

2.2 Intern kontroll

Den 28 oktober 2020 fastställde Regionfullmäktige ett nytt reglemente för intern kontroll. Reglementet har tillämpats sedan 2021. Av reglementet framgår ansvarsfördelningen enligt följande:

Regionstyrelsens ansvar

Regionstyrelsen ska genom sin uppsiktsplikt säkerställa att det finns en god intern kontroll. Regionstyrelsen ansvarar för att:

- den interna kontrollen i Region Halland är tillräcklig
- upprätta internkontrollplan för den egna verksamheten

Nämndernas ansvar

- att den interna kontrollen inom respektive nämnds verksamhetsområde är tillräcklig,
- att upprätta internkontrollplan för respektive nämnds verksamhetsområde samt årligen utvärdera planen och rapportera till regionstyrelsen, och
- att regler och anvisningar för den interna kontrollen efterlevs.

Tjänstemannaorganisationens ansvar

- att säkerställa ett arbetssätt utifrån detta reglemente genom tillämpningsanvisningar för intern kontroll.

3. Granskningsresultat

I detta kapitel beskrivs resultatet av den grundläggande granskningen utifrån de iakttagelser som vi bedömer vara mest relevanta.

3.1 Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedels uppdrag

Den 20 juni 2018 beslutade regionfullmäktige om ett reviderat reglemente för Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel vilket började gälla från och med 1 januari 2019. Enligt reglementet är nämndens huvudsakliga uppdrag att säkerställa en god hjälpmedelsförsörjning till invånarna i Region Halland och vara det politiska samverkansorganet rörande frågor som avser hemsjukvårdsansvaret. Inom ramen för dessa uppdrag ska nämnden bland annat fastställa riktlinjer.

Utöver vad som följer av lagstiftning och reglementet regleras nämndens uppdrag genom *Avtal om samverkan i gemensam hjälpmedelsnämnd* som ingicks 2 april 2001 och *Överenskommelse om hemsjukvården i Halland 2018* mellan huvudmännen.

3.2 Nämndens planering och styrning av sin verksamhet

Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel är en beställarnämnd och har därför ingen egen underställd förvaltning. Region Halland är värdkommun för nämnden och ansvarar genom Regionkontoret för nödvändig administration för verksamheten, bland annat sekreterare i nämnden. Utifrån bedömt behov av produkter och tjänster ska nämnden årligen lägga en beställning till Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa för utförandet av uppdraget. Den gemensamma nämnden beslutar således om vad som ska tillhandahållas, medan driftnämnden ansvarar för hur detta ska ske. Utförare av uppdraget inom driftnämnden är hjälpmedelscentrum. Driftnämnden ansvarar för hjälpmedelscentrums drift och verksamhet såsom lokaler, personal, transporter och i förekommande fall investeringar. Den 23 oktober 2020 beslutade den gemensamma nämnden utfärda uppdrag till Driftnämnden ambulans, diagnostik och hälsa för verksamhetsåret 2021. Den 20 november 2020 beslutade den gemensamma nämnden att ge driftnämnden i breddat uppdrag att under 2021:

- bidra till regionfullmäktiges fokusområde *Omställning mot Nära och sammanhållen vård* genom att utreda möjligheten att utvidga hjälpmedelscentrums uppdrag till att omfatta uthyrning av verksamhetsutrustning till de huvudmän som ingår i samverkansavtalet kring hjälpmedelsförsörjning i Halland.
- bidrar till regionfullmäktiges fokusområde *Hållbar ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning* genom att utreda vilka hjälpmedelsartiklar som kan övergå till egenvårdsansvar.

Båda uppdragen ska återrapporteras till nämnden senast den 31 mars 2022.

Nämnden har inte antagit en verksamhetsplan för 2021. I likhet med föregående år framkommer i intervju att behovet av en årlig verksamhetsplan är begränsat. I intervju framkommer att nämnden ser utmaningar med att skapa en tydlig målstyrningskedja

utifrån Region Hallands målstyrningsstruktur. Det uppgavs också att en eventuell verksamhetsplan måste anpassas efter respektive kommuns styrning.

Regionfullmäktige tilldelade Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel 75,2 miljoner kronor i grundanslag för verksamhetsåret 2021. Den gemensamma nämnden beslutade om en internbudget för hjälpmedelsverksamheten 2021 vid sammanträdet den 29 maj 2020 §25. Samtliga intäkter som är en del av beställningen till driftnämnden redovisas under Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel. Intäkter från brukare och verksamheter för försäljning och hyror av hjälpmedel är intäkter som ligger under den gemensamma nämnden, eftersom dessa är intäkter på utförande som ryms inom samverkansavtalet.

3.3 Nämndens uppföljning av verksamhet och ekonomi

Under 2021 hade nämnden sju protokollförda sammanträden. Med anledning av covid-19-pandemi har endast ett sammanträde kunnat genomföras fysiskt. Nämnden har under året i stort kunnat genomföra sina sammanträden enligt plan, förutom sammanträdet i december som ställdes in. I intervju uppges att de digitala sammanträdena har fungerat bra.

Av protokollen framgår att nämnden löpande följt utvecklingen av Covid-19 i regionen samt hemsjukvårdens arbete med Covid-19 under året. Nämnden har också följt upp och utvecklat indikatorrapporter för att följa hemsjukvården samt trygg och effektiv utskrivning från slutenvården. Indikatorrapporterna har delgetts Regionstyrelsen och kommunerna i Halland. På sammanträdet den 28 maj 2021 gav nämnden Indikatorgruppen fyra analysuppdrag samt en uppmaning om att återuppta uppdragen som gavs 2020 gällande likvärdig inrapportering och kompetensinventering.

Den 28 maj 2021 beslutade nämnden att fastställa förslag till ändringar av övergripande riktlinjer för livsmedel med speciella medicinska ändamål (FSMP) och vårdriktlinjer för nutrition 2021. Vid sammanträdet fastställdes även uppföljningsrapport 1 och överlämnades till Regionstyrelsen och kommunstyrelserna i Hallands kommuner. I samband med uppföljningsrapporten redovisades även en uppföljning av internkontrollarbetet. I uppföljningsrapport 1 beskrivs utvecklingen av verksamhet och ekonomi. Det framgår att särskilt fokus har legat på uppföljning av aktuell verksamhet utifrån påverkan av pågående covid-19-pandemin. Nämndens resultat efter fyra månader visade ett underskott på 4,1 miljoner kronor, och uppges bero på en lägre aktivitet än förväntat under perioden på grund av covid-19-pandemin. Resultatet för hjälpmedelsuppdraget som helhet för perioden januari till april 2021 är positivt och uppgår till +2,6 miljoner kronor. Hjälpmedelsverksamheten, inklusive nutitionsuppdraget, redovisades i driftnämndens uppföljningsrapport.

Vid sammanträdet den 24 september 2021 fastställdes uppföljningsrapport 2 och överlämnades till Regionstyrelsen och kommunstyrelserna i Hallands kommuner. I samband med uppföljningsrapporten redovisades även en uppföljning av internkontrollarbetet. I uppföljningsrapport 2 redovisas utvecklingen av verksamhet och ekonomi. Nämndens resultat efter åtta månader visade ett underskott på 8,3 miljoner

kronor. Det beskrivs att resultatet till stor del är en effekt av Covid-19-pandemin eftersom aktiviteten har varit lägre än förväntat under perioden. Resultatet för hjälpmedelsuppdraget som helhet för perioden januari till augusti 2021 är positivt och uppgår till 6,9 miljoner kronor. Hjälpmedelsverksamheten, inklusive nutritionsuppdraget, redovisades i driftnämndens uppföljningsrapport.

Den 11 februari 2022 godkände den gemensamma nämnden årsredovisningen 2021, och beslutade att överlämna rapporten till Regionstyrelsen och kommunstyrelserna i Hallands kommuner. I årsredovisningen framkommer att nämnden utifrån sitt uppdrag under 2021 har fortsatt att följa Trygg och effektiv utskrivning inom hemsjukvården. Det beskrivs även att nämnden under året aktivt har diskuterat och varit delaktig i det löpande arbete som pågår med utveckling och prioritering av indikatorer. Under 2021 har tre *Indikatorsrapporter* sammanställts och redovisats för nämndens ledamöter. Årsrapporten 2021 innehåller även en uppföljning av lämnade uppdrag till Driftnämnden ambulans, diagnostik och hälsa avseende hjälpmedel. Hjälpmedelsverksamheten, inklusive nutritionsuppdraget, redovisas i driftnämndens årsrapport.

Den gemensamma nämnden redovisade ett överskott på +8,9 miljoner kronor för 2021. Resultatet överförs till 2022 och återförs till kunderna (kommunerna) proportionellt i relation till deras kostnader under år 2021. En uppföljning av driftbudgeten framgår inte av årsredovisningen.

3.4 Nämndens arbete med intern kontroll

Vid sammanträdet den 23 oktober 2020 genomförde nämnden en riskanalys inför antagandet av internkontrollplanen 2021. Nämnden beslutade att ge regionkontoret i uppdrag att sammanställa nämndens utvalda riskområden och återkomma med förslag på internkontrollplan 2021 senast den 31 december 2020.

Nämnden beslutade om internkontrollplan 2021 vid sammanträdet den 20 november 2021. Planen innehåller kontrollmoment knutna till de fyra risker som nämnden valt ut.

Internkontrollarbetet redovisades för nämnden vid två tillfällen under 2021; den 28 maj i samband med uppföljningsrapport 1 och den 24 september i samband med uppföljningsrapport 2. Uppföljningen delgavs även Regionstyrelsen. Vid sammanträdet den 11 februari 2022 antog nämnden årsuppföljningen av internkontrollarbetet 2021. I uppföljningen beskrivs utfallet av genomförda kontrollmoment samt planerad åtgärd för att hantera de avvikelser som har identifierats gällande risken *Brister i hemtagning av ärenden*. Genom nämndens beslut att anta förvaltningens redovisning av internkontrollarbetet 2021 godkänner nämnden också åtgärden som preciserats i uppföljningen.

3.5 Samlad bedömning

Enligt vår bedömning har Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel bedrivit verksamhet utifrån den uppgift som ankommer på nämnden enligt nämndens reglemente. Granskningen visar att åiterrapportering av uppdraget och ekonomi 2021 har åiterrapporterats vid tre tillfällen till Regionstyrelsen och Hallands kommuner. Mot bakgrund av detta är vår bedömning att den gemensamma nämnden för hemsjukvård

och hjälpmedel har följt upp och återrapporterat uppdraget i enlighet med kraven i samverkansavtalen.

Vi noterar att den nämnden i likhet med föregående år inte har antagit en verksamhetsplan för 2021. Detta gör det svårt för oss att få en samlad bild över hur nämnden har tänkt att bidra till uppfyllnad av regionfullmäktiges mål för året. Kommunallagen redogör för att nämnderna ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer fullmäktige har bestämt. Men anledning av detta anser vi att nämnden bör stärka sin styrning av verksamheten genom att anta en verksamhetsplan inför kommande år. Vi noterar dock att den gemensamma nämnden i sitt breddade uppdrag för 2021 gav driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa i uppdrag att bidra till två av regionfullmäktiges fokusområden; *Omställning mot Nära och sammanhållen* samt *Hållbar ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning*.

Vidare visar granskningen att nämnden har genomfört en riskanalys, fastställt en plan för den interna kontrollen och följt upp arbetet i enlighet med reglementet för intern kontroll. Uppföljningen visar att riskreducerande kontrollaktiviteter har utförts enligt plan. Enligt vår bedömning har nämnden därigenom varit tillräckligt informerad för att verifiera att de riskreducerande åtgärderna fungerat på ett tillfredsställande sätt.

Efter genomförd granskning är vår bedömning att Gemensam nämnd för Hemsjukvård och hjälpmedel i allt väsentligt har en tillräcklig styrning, uppföljning och intern kontroll inom de områden som omfattas av den grundläggande granskningen.

2022-03-16

Kerstin Sikander

Helena Richardsson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av revisorerna i Region Halland enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan daterad 2021-11-10. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.